

**Nowe i uzupełniające dane o występowaniu *Therapis flavicaria*
(DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)
(Lepidoptera: Geometridae) w Polsce**

JAROSŁAW BURY

Markowa 1498, 37-120 Markowa, e-mail: jarekbury2@wp.pl

ABSTRACT. New and supplementary data on the occurrence of *Therapis flavicaria* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775) (Lepidoptera: Geometridae) from Poland.

The data on the occurrence of very rare Polish geometrid moth *Therapis flavicaria* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775) from the south-eastern part of Poland are given. New records of very rare Polish geometrid moth *Therapis flavicaria* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775) from the region of Pogórze Przemyskie (Przemysł Foothills) are given based on author's own observations in the Przemysł Town from 1998 until 2005. These are the second reports on occurrence of those species in Poland, since 1927.

KEY WORDS: entomology, faunistics, Lepidoptera, Geometridae, Ennominae, *Therapis flavicaria*, Poland.

Therapis flavicaria (DEN. & SCHIFF., 1775) to gatunek miernikowca należący do podrodziny Ennominae DUPONCHEL, 1845, która według nowszych badań genetycznych, nie stanowi jednak grupy monofiletycznej (ABRAHAM et al. 2001).

Areal gatunku obejmuje środkową i południowo-wschodnią Europę oraz południowo-zachodnią część Azji. W Europie dotychczas wykazany został z Austrii, Węgier, Czech, Słowacji, Rumunii, Serbii i Czarnogóry, Bułgarii, Ukrainy, centralnej i południowej Rosji oraz europejskiej części Turcji (KASY 1978; KOSTYUK 1990; LAŠTŮVKA 1998; OKYAR, AKTAÇ 1999; BOLSHAKOV et al. 2008), nie potwierdzono natomiast jego występowania w Niemczech, Mołdawii i na Białorusi (KARSHOLT, RAZOWSKI 1996). Poza Europą wykazany z azjatyckiej części Turcji, Kaukazu, Iranu i Turkmenistanu (BUSZKO 2000, CAN 2008, KOÇAK, KEMAL 2009, VIIDALEP 1996).

Na obszarze Polski (w obecnych granicach) *Th. flavicaria* był stwierdzony jedynie raz, w Nozdrzcu [UTM EA81] (ryc. 1), na Pogórzu Dynowskim na początku XX wieku (ROMANISZYN 1927, ROMANISZYN, SCHILLE 1929).

Therapis flavicaria jest związany z terenami kserotermicznymi, zwłaszcza ciepłolubnymi zaroślami, widnymi lasami liściastymi oraz murawami stepowymi (BOLSHAKOV et al. 2008). Występuje w dwóch, wyraźnie oddzielonych od siebie pokoleniach: w maju i czerwcu oraz w lipcu i sierpniu.

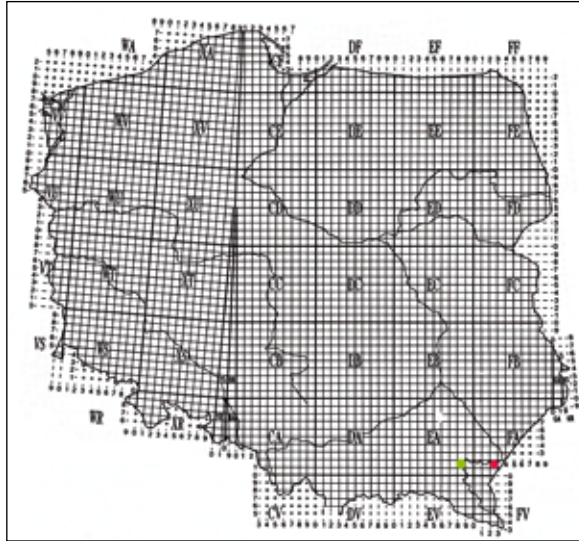
W stadium gąsienicy rozwija się na jasności białej (*Lamium album* L.), poziwniku (*Galeopsis* spp.) oraz innych roślinach zielnych (BŁESZYŃSKI 1966, BUSZKO 2000). Zimuje w stadium poczwarki (PATOČKA 2003).

W ostatnich latach gatunek ten został ponownie, kilkakrotnie odnaleziony w południowo-wschodniej części kraju (ryc. 1).

Materiał: Pogórze Przemyskie, Przemysł [UTM FA21], 30.07.1998, 07.08.1999 oraz 01.08.2005, łącznie 3 exx, leg. J. Bury.

Wszystkie okazy zostały zebrane w godzinach rannych wewnątrz budynków: dwa pierwsze odłowione do światła lamp kwarcowych, trzeci (ryc. 2) znaleziony martwy, prawdopodobnie zwabiony światłem świetlówki. Pierwszy z budynków,

w których odłowiono imagines, położony był w terenie rzadko zadrzewionym, o charakterze parkowym, drugi budynek graniczył z ogrodami działkowymi i nieużytkami w bezpośrednim sąsiedztwie koryta rzeki San.

Ryc 1. Rozmieszczenie *Therapis flavicaria* (DEN. & SCHIFF., 1775) w Polsce – (zielone koło – dane literaturowe, czerwone koło – nowe dane).

Fig 1. Distribution of *Therapis flavicaria* (DEN. & SCHIFF., 1775) in Poland – (green circle – literature data, red circle – new data).

Ryc 2. *Therapis flavicaria* (DEN. & SCHIFF., 1775) – Polska, Pogórze Przemyskie, Przemysł [FA21], 01.08.2005 (fot. Jarosław Bury).

Fig 2. *Therapis flavicaria* (DEN. & SCHIFF., 1775) – Poland, Przemysł Foothills, Przemysł [FA21], 01.08.2005 (photo by Jarosław Bury).

Nowe stanowisko *Therapis flavicaria* na Pogórze Przemyskim jest współcześnie jedynym znanym miejscem występowania tego gatunku w Polsce. Można jednak przypuszczać, że jest on szerzej rozsielony w południowo-wschodniej części kraju, a niewielka ilość jego stwierdzeń wynika z niedostatecznej intensywności badań faunistycznych przeprowadzonych w terenie.

Autor składa serdeczne podziękowania Panom prof. dr hab. J. BUSZKO oraz prof. dr A. Ö. KOÇAK za pomoc udzieloną przy pisaniu niniejszej pracy.

Dane o stwierdzeniu *Therapis flavicaria* na Pogórze Przemyskim pochodzące sprzed 2000 r. zostały przekazane przez autora Profesorowi Jarosławowi Buszko, który zamieścił je w swych publikacjach, w postaci krótkich wzmianek, bez podania szczegółowych okoliczności obserwacji (BUSZKO 2000, BUSZKO, NOWACKI 2000). W tym zakresie niniejsza publikacja jest szczegółowym uzupełnieniem w/w publikacji.

PIŚMIENNICTWO

- ABRAHAM, D., RYRHOLM N., WITZELL H., HOLLOWAY J. D., SCOBLE M. J., LÖFSTEDT C. 2001. Molecular Phylogeny of the Subfamilies in Geometridae (Geometroidea: Lepidoptera). *Mol. Phylogenet. Evol.* 20(1): 65–77.
- BŁESZCZYŃSKI S. 1966. Geometridae. Podrodzina Selidoseminae. *Klucze Oznac. Owad. Pol.* 27(46c): 51–52.
- BOLSHAKOV L. V., POLUMORDVINOV O. A., SHIBAEV S. V. 2008. Geometridae (Lepidoptera) of Penza Region [Russia]. *Kavk. ent. Byull.* 4(1): 101–120.
- BUSZKO J. 2000. Atlas motyli Polski, Część III. Falice, wycinki, miernikowce. Grupa IMAGE, Warszawa: 518 pp.
- BUSZKO J., NOWACKI J. 2000. The Lepidoptera of Poland, A Distributional Checklist. *Polish ent. Monogr.* 1: 96.
- CAN F. 2008. The Geometrid Moths (Lepidoptera) from the Middle and Eastern Black Sea Regions of Turkey. *Turk. J. Zool.* 32: 351–358.
- GAEDIKE R., HEINICKE W. 1999. Entomofauna Germanica. Bd. 3. Verzeichnis der Schmetterlinge Deutschlands. *Ent. Nachr. Ber., Dresden* (Beih.) 5: 1–216.
- KARSHOLT E. M., RAZOWSKI J. 1996. The Lepidoptera of Europe. A distributional checklist. Apollo Books, Stenstrup: 380 pp.
- KASY F. VON. 1979. Die Schmetterlingsfauna des Naturschutzgebietes Hackelsberg, Nordburgenland. *Z. ArbGem. österr. Ent.* 30(Suppl.): 1–44.
- KOÇAK A. Ö., KEMAL M. 2009. Revised Checklist of the Lepidoptera of Turkey. *Centre ent. Stud. Priamus Suppl., Ankara* 17: 1–253.
- KOSTYUK I. YU. 1990. Geometridae. [In:] EFETOV, K. A. & BUDASHKIN YU. I. Vysshie raznousyeshchue krylye Kryma [Baboshki Kryma]. Tavriya, Simferopol: 86–92.
- LAŠTŮVKA Z. 1998. Seznam motýlů České a Slovenské republiky. Checklist of Lepidoptera of the Czech and Slovak Republics (Insecta, Lepidoptera). Konvoj, Brno: 117pp.
- OKYAR Z., AKTAÇ N. 1999. Faunistic and Taxonomic Studies on the Geometridae Species of Turkish Thrace. *Turk. J. Zool.* 23(1): 99–132.
- PATOČKA J. 2003. Die Puppen der mitteleuropäischen Spanner (Lepidoptera, Geometridae). Unterfamilie Ennominae, 1. Teil. *Linzer biol. Beitr.* 35(2): 1001–1075.
- ROMANISZYN J. 1927. Rzadsze lub nowe gatunki motyli z okolic Nozdrzca i Lubyczy Królewskiej. *Polskie Pismo ent.* 5: 143–149.
- ROMANISZYN J., SCHILLE F. 1929. Fauna motyli Polski (Fauna Lepidopterorum Poloniae) 1. *Pr. monogr. Kom. fizjogr.* 6: 490–491.
- VIIDALEP J. 1996. Checklist of the Geometridae (Lepidoptera) of the former U.S.S.R. Apollo Books, Stenstrup: 111 pp.